

Spis treści

MIECZYŚLAW GAŁUSZKA

Wprowadzenie	9
---------------------------	---

MIECZYŚLAW GAŁUSZKA

Spółeczeństwo ryzyka i biomedycyna ryzyka	15
1. Wprowadzenie	16
2. Heurystyka bojaźni <i>versus</i> heurystyka optymizmu	20
3. Socjologiczne koncepcje społeczeństwa ryzyka	28
4. Religijna diagnoza społeczeństwa ryzyka	33
5. Psychologiczne interpretacje ryzyka w zachowaniach zdrowotnych	35
6. Ekonomiczne analizy ryzyka w ochronie zdrowia	39
7. Antycypacja ryzyka	43
8. Ewaluacja ryzyka	48
Bibliografia	51

MIECZYŚLAW GAŁUSZKA, MAŁGORZATA LEGIĘDŹ-GAŁUSZKA

Medycyna i zdrowie w społeczeństwie ryzyka	54
1. Wprowadzenie	55
2. Środowiskowe zagrożenia zdrowotne	60
3. Epidemie i pandemie jako kulturowo implikowany lęk społeczny	64
4. Ryzyko zdrowotne związane z organizacją usług medycznych	67
5. Ryzyko zdrowotne związane z pozycją socjoekonomiczną i stylem życia	71
6. Ryzyko zdrowotne związane ze spożywaną żywnością i innymi produktami	74
7. Ryzyko zdrowotne wynikające z błędów lekarskich i zakłóceń w relacji lekarz - pacjent	76
8. Ryzyko zakażeń w zakładach opieki zdrowotnej	81
9. Ryzyko farmaceutyczne związane z produkcją, dystrybucją i konsumpcją leków	83
10. Ryzyko genetyczne oraz tworzenie się supermarketu genetycznego	88
11. Ryzyko związane z medycyną rozrodu	93
12. Ryzyko medycyny niekonwencjonalnej	95
13. Prawne aspekty ryzyka medycznego	97
14. Ryzyko polityki zdrowotnej i obrona wartości życia w bioetyce	99
15. Zakończenie	102
Bibliografia	103

MAGDALENA WIECZORKOWSKA

Świat jako klinika. Medykalizacja życia w społeczeństwie ryzyka biomedycznego	107
1. Wprowadzenie	108

2. Pojęcie medykalizacji	108
3. Aspekty medykalizacji	111
3.1. Imperializm profesji medycznych	111
3.2. Wzrost liczby stanów określanych jako choroba	114
3.3. Nowi agenci medykalizacji	120
3.4. Komerccjalizacja usług medycznych	128
4. Wybrane przykłady medykalizacji	130
5. Demedykalizacja	136
6. Podsumowanie	137
Bibliografia	138

KINGA STUDZIŃSKA-PASIEKA

Profesja lekarska w społeczeństwie ryzyka biomedycznego	140
1. Wprowadzenie	141
2. Kryzys profesji	142
3. Teoretyczny model profesji E. Freidsona	143
4. Natura pracy medycznej a ryzyko biomedyczne	145
5. Wiedza profesjonalna	148
6. Atrybuty wiedzy profesjonalnej a ryzyko biomedyczne	150
7. Autonomia kliniczna a ryzyko biomedyczne	154
8. Otwartość i dynamizm wiedzy profesjonalnej	158
9. Wiedza a informacja	159
10. Demistyfikacja wiedzy medycznej	161
11. Internet, laicka wiedza medyczna a percepcja ryzyka biomedycznego	162
12. Kapitał zaufania społecznego a kontrakt społeczny	167
13. Zaufanie państwo–profesja	170
14. Zaufanie profesja–społeczeństwo	173
15. Zaufanie na poziomie indywidualnym	174
Bibliografia	176

WOJCIECH BIELECKI

Funkcjonalne czynniki ryzyka przewlekłych chorób niezakaźnych – między teorią a socjomedyczną praktyką	180
1. Wprowadzenie	181
2. Teoretyczne aspekty funkcjonalnych czynników ryzyka NCD	185
2.1. Dyskomfort	186
2.2. Stres	187
2.3. Ból i lęk	190
2.4. Depresja	191
2.5. Poczucie zmęczenia i zaburzenia snu	194
3. Principia aperabilia czyli...co wynika z empirii	197
3.1. Dolegliwości funkcjonalne – odczuwanie bólu	201
3.2. Odczuwanie stresu (presji)	202

3.3. Depresja	204
3.4. Bezsennać	204
3.5. Poczucie niemożności sprostania codziennym wymogom	205
4. Zamiast wniosków	208
Bibliografia	209

AGATA WYRĘBSKA

Percepcja ryzyka zachorowania na chorobę nowotworową pacjentów poddanych genetycznym testom predyspozycji

do choroby nowotworowej	211
1. Wprowadzenie	212
2. Lęk przed chorobą nowotworową	213
3. Genetyka nowotworów	214
4. Poradnictwo genetyczne w testach genetycznej predyspozycji do choroby nowotworowej	218
5. Ocena ryzyka zachorowania przez lekarza genetyka	223
6. Subiektywne postrzeganie ryzyka zachorowania przez pacjenta	226
7. Wybrane możliwe konsekwencje wyniku pozytywnego	227
8. Wybrane możliwe konsekwencje wyniku negatywnego	229
9. Informowanie rodziny o wyniku badania	229
10. Podsumowanie	230
Bibliografia	234

MAGDALENA ZIELIŃSKA

Zdrowie reprodukcyjne w społeczeństwie ryzyka biomedycznego ...

1. Wprowadzenie	240
2. Nierówność w stanie zdrowia	241
3. Problematyka zdrowia reprodukcyjnego	243
4. Medykalizacja kobiecych funkcji rozrodczych	248
5. Płeć biologiczna a płeć kulturowa – konsekwencje w życiu społecznym	251
6. Wyznaczniki zdrowia reprodukcyjnego kobiet	252
7. Problemy promocji zdrowia reprodukcyjnego kobiet w Polsce	256
8. Podsumowanie	258
Bibliografia	259

KRZYSZTOF ROSA

Zachowania samobójcze i ich konsekwencje w społeczeństwie ryzyka .....

1. Wprowadzenie	263
2. Skala zachowań samobójczych	253
3. Społeczne czynniki ryzyka zachowań samobójczych	265
4. Czynniki a kontekst ich oddziaływania	273
5. Konsekwencje zachowań samobójczych	275

6. Podsumowanie	278
Bibliografia	280

DOROTA JOŁKIEWICZ

Choroba AIDS w kontekście ryzykownych zachowań

seksualnych	283
1. Wprowadzenie	284
2. Patogeneza zakażenia wirusem HIV i choroby AIDS	285
3. Etiologia i epidemiologia AIDS/HIV na świecie	287
4. Obraz epidemii AIDS/HIV w Polsce	290
5. Obraz epidemii AIDS/HIV w kontekście ryzykownych zachowań seksualnych	293
5.1. Orientacja seksualna a występowanie ryzykownych zachowań seksualnych i zakażeń wirusem HIV	293
5.2. Drogi rozprzestrzeniania się wirusa HIV w kontekście ryzykownych zachowań seksualnych	295
5.3. Edukacja seksualna- porównanie bezpiecznych zachowań seksualnych a prewencja HIV/AIDS	298
6. Podsumowanie	299
Bibliografia	300

BOŻENA WALERJAN

Estetyzacja ciała w medycynie konsumerycznej: ryzyko cierpienia versus wartości hedonistyczne

1. Wprowadzenie	302
2. Ciało w procesie kształtowania tożsamości	304
3. Czy piękno można kupić?	306
4. Cierpienie kontra szczęście	309
5. Podsumowanie	317
Bibliografia	318

RAFAL KUBIAK

Warunki prawne ryzyka związanego z eksperymentami medycznymi

1. Wprowadzenie	321
2. Ewolucja rozwiązań prawnych dotyczących eksperymentów medycznych ..	322
3. Rodzaje eksperymentu medycznego	329
4. Warunki dopuszczalności eksperymentów medycznych	330
4.1. Uwagi wstępne	330
4.2. Odpowiednie kwalifikacje eksperymentatora	331
4.3. Opłacalność prac badawczych	332

4.4. Zgoda uczestnika eksperymentu	334
4.5. Opinia Komisji Bioetycznej	345
5. Podsumowanie	346
Bibliografia	347

JUSTYNA ZAJDEL

Ryzyko zdrowotne implikowane błędami lekarskimi	349
1. Wprowadzenie	350
2. Błędy lekarskie	352
3. Lekarski obowiązek informowania pacjenta	356
4. Informacje na temat stanu zdrowia	359
4.1. Przekazywanie informacji podmiotom innym niż pacjent	364
5. Przywilej terapeutyczny – „kłamstwo humanitarne”	367
6. Informacje dotyczące negatywnych następstw i powikłań wybranej metody leczenia	369
7. Informacja dotycząca zmiany lub rozszerzenia zakresu czynności leczniczej	372
8. Zgoda pacjenta na podjęcie czynności medycznych	373
9. Efekty przekazywania pacjentom informacji przez personel lekarski	376
10. Podsumowanie	380
Bibliografia	383

MARIA ZIĘTKOWSKA

Zagadnienie ryzyka biomedycznego a koncepcje wiekowego racjonowania świadczeń zdrowotnych Daniela Callahana	387
1. Wprowadzenie	388
2. Starość - charakterystyka	391
3. Racjonowanie świadczeń medycznych jedno z naczelných zadań bioetyki, zjawisko obowiązku umierania	393
4. Koncepcja Daniela Callahana – argumenty za i przeciw	396
5. Podsumowanie	404
Bibliografia	405